

De GESCHIEDENIS van de WERELD

TEKST VAN I. SCHOONIANS

TEKENINGEN VAN L. EN F. FUNCKEN

DE LUTHERAANSE SCHEURING

DE scheuring die Luther teweeg bracht had onberekenbare gevolgen, niet alleen van uit godsdienstig maar ook van uit politiek standpunt. Ze diende de Duitse adel als voorwendsel om tegen het gezag van de keizer op te staan. Duitsland stelde aldus zijn eenmaking uit, maar verhaastte het uur waarop het nationaal bewustzijn wakker werd. Intussen echter woedde de strijd en deze strijd was lang en bloedig.

1. - WORMS

KEIZER van het Heilige Roomse Rijk der Duitse Natie was Keizer Karel en hij was 20 jaar. Nauwelijks gekroond, riep hij in 1521 te Worms de Rijksdag samen, bestaande uit bisschoppen en prinses. Men vroeg Luther op zijn stappen terug te keren, maar deze weigerde. Keizer Karel sloeg hem dan in de ban van het rijk. Luther vertrok, maar werd onderweg ontvoerd door de gezanten van Frederik van Saksen.

2. - OP DE WARTBURG

IN deze versterkte vesting verbleef Luther een jaar. Men kan er thans nog zijn kamer tonen en, voor enkele tijd, wees men op de muur het spoor van een inktpot die Luther de duivel, die hem kwam uitdagen, op zekere dag naar het hoofd gooide. Luther vertaalde hier de Bijbel in het Duits. Dit werk had een onmetelijke invloed op de vorming van de Hoogduitse taal. Hij schreef ook teksten die heel wat beroering verwekten en die de opstand van de boeren tot gevolg hadden. Luther keerde zich tegen de opstandige boeren. De adel kwam zegevierend uit de strijd en verrijkte zich met de goederen van de Kerk.

3. - TE SCHMALKALDE

FREDERIK DE WIJZE, keurvorst van Saksen, verenigde al de Duitse prinses, volgelingen van Luther, in 1530 te Schmalkalde en stichtte het z.g. Schmalkaldisch Verbond. Van die datum af was Luther sterk genoeg om andere sekten te bestrijden, sekten zoals bv. die van Jan van Leiden, beruchte wederdoper. Hij streed tegen de volgelingen van Zwingli en was sterk genoeg om Keizer Karel het hoofd te bieden.

4. - TE MUHLBERG

LUTHER, in 1525 gehuwd met de gewezen kloosterlinge Catharina von Bora, stierf in 1546 in zijn geboortedorp. Op dit ogenblik werd de schok tussen de legers van het Schmalkaldisch Verbond en die van de keizer voorbereid. De slag had het jaar nadien plaats te Mühlberg. Keizer Karel behaalde een schitterende overwinning, maar Maurits van Saksen hernam de strijd en haalde de eindzege.

5. - AUGSBURG

IN 1555 tekende Keizer Karel met de protestantse prinses de vrede van Augsburg. De naam protestant hadden zij aangenomen in 1529 toen zij protesteerden tegen de beslissingen van de tweede Rijksdag van Spiers, die een verdere uitbreiding van de Hervorming onmogelijk maakten. Keizer Karel stond hen de goederen van de geestelijkheid af, waarop hij beslag had gelegd en stond hen toe hun godsdienst te imponeren aan hun onderdanen. Keizer Karel verbood hen echter Oostenrijk, Beieren en het Rijnland voor de Hervorming te winnen. Deze streken bleven katholiek. Intussen waren Zweden, Denemarken en Noorwegen Lutherans geworden.